

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Апеляційного суду

Луганської області

 В.К. Гаврилюк

від «15» 03 2018 року

АНАЛІЗ

щодо якості роботи місцевих судів Луганської області з розгляду цивільних справ за 2017 рік

Даний аналіз проведено відповідно до плану роботи апеляційного суду Луганської області на перше та друге півріччя 2017 року, затвердженого наказом Голови апеляційного суду Луганської області від 10.07.2017 року № 48. Під час проведення зазначеного узагальнення використовувалась судово практика місцевих судів Луганської області за минулий рік, інформації місцевих судів щодо застосування національного законодавства та практики ЄСПЛ.

За даними Державної судової адміністрації України, упродовж 2017 року на розгляді місцевих загальних судів (місцеві суди) Луганської області перебувало 27 тис. 401 справ і матеріалів цивільного судочинства.

Розглянуто 25 тис. 675 справ і матеріалів, нерозглянутими залишились 1 тис. 726, або 6,29% загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді.

Навантаження на суддів

Середньомісячне надходження на суддю місцевого суду Луганської області (відповідно до штатної чисельності суддів) становить 19,88 справ і матеріалів цивільного судочинства, тобто навантаження в судах першої інстанції зменшилося майже на 2 % порівняно з 2016 роком (21,93 справ і матеріалів). Але слід зазначити, що така тенденція присутня не у всіх місцевих судах. Навпаки в деяких судах середньомісячне навантаження на суддю у 2017 році зросло порівняно з 2016 роком, а саме:

- Кременський районний суд Луганської області з 14,87 до 15,08 справ і матеріалів;
- Міловський районний суд Луганської області з 11,09 до 13,82 справ і матеріалів;
- Новопсковський районний суд Луганської області з 16,14 до 16,77 справ і матеріалів;
- Сєверодонецький міський суд Луганської області з 24,40 до 25,81 справ і матеріалів;
- Старобільський районний суд Луганської області з 30,90 до 31,17.

Розгляд справ у порядку цивільного судочинства

У 2017 року на розгляді місцевих судів перебувало 27 тис. 401 позовних заяв, заяв, скарг, подання, клопотань, судових доручень та справ, що розглядаються в порядку цивільного судочинства, що на 6,18 % менше порівняно з 2016 роком (29 208 справ і матеріалів).

Збільшилась кількість заяв про видачу та скасування судового наказу. Так, у 2017 році порівняно з 2016 роком загальна кількість справ наказного провадження, що перебували в провадженні, збільшилась на 744 справи, або на 37,05 %, та становила 2 тис. 752 справ, з них 2 тис. 658 – заяви про видачу судового наказу, що на 41,38 % більше порівняно з 2016 року, та 94 заяв про скасування судового наказу, що на 26,56 % менше. Загальна кількість виданих судових наказів становить 2 тис. 124, або 84,01 % розглянутих заяв. Скасовано 78 наказів, або 3,67 % усіх виданих судових наказів.

Слід зазначити, що продовжує зростати загальна кількість справ окремого провадження. Так, у 2017 році кількість таких справ, що перебували у провадженні, становила 7 тис. 861, що на 1 тис. 432 справ, або на 22,27% більше порівняно з 2016 роком.

Кількість справ позовного провадження, що перебували на розгляді місцевих судів у 2017 році, також зменшилась і становила 14 тис. 675 справ, що на 2 тис. 766 справи, або 15,85 % менше порівняно з 2016 роком.

Майже в чотири рази зменшилась кількість заяв про перегляд рішень, ухвал суду чи судових наказів у зв'язку з нововиявленими обставинами і становила 17 заяв. Насамперед це стосується заяв про перегляд рішень, ухвал суду чи судових наказів у зв'язку з нововиявленими обставинами з підстави існування істотних для справи обставин, що не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи.

Також зменшилась кількість клопотань, заяв, подань у порядку виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб). Якщо у 2016 році кількість заяв, що знаходились у провадженні, становила 2 тис. 304, то у 2017 році 1 тис. 169, що на 49,26 % менше.

Порівняно з показниками за 2016 рік у 2017 році зменшилась на 24,74 % кількість заяв про відновлення втраченого судового провадження – 295 (у 2016 року – 392).

Значно зменшилась (на 41,7 %) кількість заяв про забезпечення доказів, позову, що надійшли до суду до подання позовної заяви, з 36 у 2016 році, до – 21 у 2017 року; на 29,25 % збільшилась кількість скарг на дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби – з 147 заяв у 2016 році до 104 у звітному періоді 2016 року.

Також зменшилась кількість судових доручень. У 2017 році в провадженні місцевих судів знаходилось 104 судових доручення, у тому числі 91 доручення іноземних судів (у 2016 році – 142, із них доручень іноземних судів – 101); зменшилась кількість заяв про перегляд заочного рішення – з 224 у 2016 році до 154 тис. у 2017 році; кількість клопотань про визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню збільшилась – з 21 у 2016 році до 33 у 2017 році.

Кількість справ і матеріалів, розглянутих у порядку цивільного судочинства (з урахуванням повернутих, у прийнятті або у відкритті провадження за якими відмовлено, залишено без розгляду), становить 25 тис. 675, або 93,7 % загальної кількості справ і матеріалів, що знаходились на розгляді. Із задоволенням позову (заяви, клопотання, подання, скарги) та виконанням судових доручень розглянуто майже 21 тис. 990 справ, або 80,25 % загальної кількості розглянутих справ і матеріалів. Повернуто 2 тис. 537 (заяви, клопотання, подання, скарги), або 9,25 % загальної кількості розглянутих справ і матеріалів. Залишено без розгляду 175 (заяви, клопотання, подання, скарги), або 0,63 % загальної кількості розглянутих справ і матеріалів. Відмовлено у відкритті провадження, у задоволення заяви, скарги, клопотання, не виконано доручень – 849, або 3,09 % загальної кількості розглянутих справ і матеріалів.

Істотно збільшилась кількість справ розглянутих із порушенням процесуальних строків установлених ЦПК України, у порядку цивільного судочинства із порушенням розглянуто 51 справу позовного, наказного та окремого провадження, або майже 0,2 % загальної кількості розглянутих справ у 2017 році (у 2016 році – 17 справ, або 0,06 %). Слід звернути увагу на те, що мають місце випадки порушення розумних строків розгляду справ судом, передбачених ст.6 Конвенції про захисту прав людини і основоположних свобод. Суб'єктивними причинами довготривалого розгляду справ судом є, неналежна організація судових процесів, тривалі перерви у судовому розгляді для виклику свідків та інших учасників процесу, не вжиття передбачених законом заходів для забезпечення явки в судові засідання учасників судового розгляду, тощо.

Найбільшу кількість справ із порушенням строків, установлених ЦПК, у 2017 році розглянуто Новоайдарським районним судом (34 справи), Марківським районним судом (5 справ) і це є суди не з самим великим навантаженням по області, тобто це питання організації слухань справ, що є істотним недоліком керівництва вказаних судів. З нульовим показником із порушення зазначених строків відпрацювали у 2017 році: Білокуракинський районний суд, Новопсковський районний суд, Попаснянський районний суд, Рубіжанський міський суд, Сватівський районний суд, Северодонецький міський суд та Троїцький районний суд.

На кінець звітної періоду залишилися нерозглянутими в порядку цивільного судочинства 1 тис. 726 справ, або 6,3 % загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді (на кінець 2016 року в залишку перебувало 1 тис. 596 справ і матеріалів, або 5,5 %).

Упродовж звітної періоду, місцевими судами, у справах, що розглядалися в порядку цивільного судочинства не було постановлено жодної окремої ухвали, навпаки суддями Апеляційного суду Луганської області постановлено 27 окремих ухвал. Слід звернути увагу на те, що місцевими судами продовж 2017 року при розгляді справ, що розглядалися в порядку цивільного судочинства, не вжито жодного заходу щодо усунення причин та умов, що сприяли вчиненню порушень.

Згідно з річним звітом про розгляд Апеляційним судом справ і матеріалів слід звернути увагу на результати перегляду рішень та ухвал.

Усього за 2017 рік розглянуто 532 цивільних справ усіх категорій, за апеляційними скаргами на рішення суду, із них 249 апеляційних скарг відхилено і рішення залишено без змін. 204 рішення скасовано, що становить 38,34% від загальної кількості переглянутих рішень місцевих судів за апеляційними скаргами, у тому числі 176 справ із ухваленням нового рішення по суті позовних вимог. У 13 справах закрито провадження в зв'язку з тим, що справа не підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства або сторони уклали мирову угоду і вона визнана судом. 12 заяв залишено без розгляду. У 79 справах рішення змінено.

Усього за 2017 рік розглянуто 323 ухвал (судових наказів) місцевих судів за апеляційними скаргами, із них 68 апеляційних скарг відхилено і залишено без змін, 254 ухвал (судових наказів) скасовано, що становить 78,63% від загальної кількості переглянутих ухвал (судових наказів) місцевих судів за апеляційними скаргами, із них 45 справ направлено для продовження розгляду до суду першої інстанції та у 8 справах постановлено нові ухвали. Змінено 1 ухвалу (судових наказів).

За результатами перегляду цивільних справ усіх категорій за апеляційними скаргами на рішення місцевих судів найбільша кількість скасованих рішень припадає на:

- Сватівський районний суд: усього рішень оскаржено - 20, із них 13 скасовано (10 із ухваленням нового рішення по суті позовних вимог, закрито 2 провадження, 1 залишено без розгляду), що від загальної кількості переглянутих рішень становить 65%, 5 рішень залишено без змін, 2 рішення змінено;
- Новоайдарський районний суд: усього рішень оскаржено - 10, із них 6 скасовано (4 із ухваленням нового рішення по суті позовних вимог, 1 закрито провадження та 1 залишено без розгляду), що від загальної кількості переглянутих рішень становить 60%, 4 рішення залишено без змін;
- Кременський районний суд: усього рішень оскаржено - 33, із них 18 скасовано (16 із ухваленням нового рішення по суті позовних вимог та 2 залишено без розгляду), що від загальної кількості переглянутих рішень становить 54,5%, 12 рішень залишено без змін, 3 рішення змінено.

За результатами перегляду цивільних справ усіх категорій за апеляційними скаргами на рішення місцевих судів найменша кількість скасованих рішень припадає на:

- Міловський районний суд: усього рішень оскаржено - 4, усі рішення залишено без змін, що від загальної кількості переглянутих рішень становить 0%;
- Попаснянський районний суд: усього рішень оскаржено - 10, із них 1 скасовано із ухваленням нового рішення по суті позовних вимог, що від загальної кількості переглянутих рішень становить 10%, 7 рішення залишено без змін, 2 рішення змінено;
- Новопокровський районний суд: усього рішень оскаржено - 29, із них 6 скасовано із ухваленням нового рішення по суті позовних вимог, що від загальної кількості переглянутих рішень становить 20,68%, 18 рішень залишено без змін, 5 рішення змінено.

За результатами перегляду цивільних справ усіх категорій за апеляційними скаргами на ухвали місцевих судів найбільша кількість скасованих ухвал, а саме 100% припадає на Міловський районний суд, Новоайдарський районний суд, Попаснянський районний суд.

За результатами перегляду цивільних справ усіх категорій за апеляційними скаргами на ухвали місцевих судів найменша кількість скасованих ухвал припадає на:

- Рубіжанський міський суд: усього ухвал оскаржено – 19, із них 13 скасовано (із них 2 справи направлено до суду першої інстанції для продовження розгляду), що від загальної кількості переглянутих ухвал становить 15,78%, 6 залишено без змін;
- Новопокровський районний суд: усього ухвал оскаржено – 6, із них 2 скасовано (1 справу направлено до суду першої інстанції для продовження розгляду), що від загальної кількості переглянутих ухвал становить 33,33%, 4 залишено без змін;
- Северодонецький міський суд: усього ухвал оскаржено – 41, із них 19 скасовано (3 справи направлено до суду першої інстанції для продовження розгляду), що від загальної кількості переглянутих ухвал становить 46,34%, 22 залишено без змін,

Підсумовуючи, треба зазначити, що пріоритетними завданнями для Апеляційного суду та місцевих судів Луганської області у 2018 році залишаються: забезпечення ефективного і справедливого правосуддя, покращення його якості, дотримання судами строків розгляду справ, покращення якості судових рішень та доступності правосуддя, забезпечення умов праці та належного фінансування, а також підвищення відповідальності за результати роботи.

**Заступник голови апеляційного
суду Луганської області**

В.В. Кострицький